

GORENJEJEC.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEJEC» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Minule deželnozborske volitve.

I.

Nekoliko se je že poleglo razburkano valovje volilne borbe po naši domovini, in stranke so napravile svojo bilanco. Vendar se hočemo še nekoliko baviti z volitvami. Ni še tega deset let, ko je neki duhovnik izjavil: «Volitve je iznašel sam hudič!» Kdo bi si bil tedaj mislil, da se bodo ravno Kristovi namestniki — kakor se ošabno imenujejo naši duhovniki — tako zelo oprijeli te hudičeve iznajdbe ter nas s svojim ravnanjem skoro prepričali, da je trditev napominanega duhovnika istinita. Ko je narodno-napredna stranka stavila predlog za direktno in tajno volitev, imela je namen povzročiti čiste volitve, ker je le še previsoko taksirala poštenost nasprotne stranke. Mislila je, da bode moglo ljudstvo glasovati po svoji vesti. A stranka je napravila račun brez krčmarja, bolje rečeno: stranka ni prisojala klerikalcem tolike moralne pokvarjenosti, kolikor jo imajo v resnici. In ko bi predlog narodno-napredne stranke ne imel druge posledice kakor to, da je omogočil, da se je moralna pokvarjenost klerikalcev pokazala v vsi svoji nagoti, že to bi bila velika pridobitev, pridobitev neprecenljive vrednosti. V prvem hipu so bili klerikalci proti vsaki premembi volilnega reda, tedaj se je pač oglasil zadnji ostanek poštenosti, ki so jo še imeli. Mislili so, da so izgubljeni, ako bode smel kmet voliti tajno, voliti po svojem prepričanju. A hitro so zadušili zadnje opomine svoje vesti ter si izmislili prav satanski način, po katerem so sleparili pri državnozborski volitvi koncem minulega leta. Tedaj pa so se dobro izšolali za deželnozborske volitve, ki smo jih imeli v pretečenem mesecu.

Kakor najstrastnejši igralec, stavili so vse na zadnjo karto: poštenost, vero in samega ljubega Boga.

Pri državnozborskih volitvah so sleparili na tako nečuden način, da so sami pričakovali, da bode posegla vlada vmes ter jim zmedla račune. Ker so pa videli, da je bila njihova bojazen neutemeljena, so pri deželnozborskih volitvah brez vsakega strahu tako sleparili, da

bi bilo treba napisati cele knjige, če bi hoteli natančno opisati njihovo nepošteno, breztidno postopanje. V istini, čudimo se, da niso dosegli večjih uspehov.

Najbolj značilna se nam zdi volitev v Idriji. Po cerkvah so molili za srečen izid volitev ter izpostavljali Najsvetejše, v Idriji pa so se zvezali z največjimi nasprotniki cerkve — s socijalnimi demokrati. Tolaži nas zavest, da bodo otroci tega divjega zakona še velika preglavica svojim roditeljem. Ako bi bila narodno-napredna stranka zakrivila le polovico toliko sleparstev, kot takozvana «katoliška», pridobila bi bila gotovo polovico mandatov v kmetskih občinah. Čuditi se moramo vstrajnosti naših mož, da se niso še v večjem številu zbali duhovniškega nasilstva. Znano nam je, da so nekje celo na volišču siloma jemali glasovnice volilcem kmetom iz rok ter jih kontrolirali, li volijo «krščanske» može ali ne. V drugem kraju je grozil kapelan kmetom, da bodo morali plačati 10 kron kazni, ako se ne udeležijo volitev. Mnogi so se zbali teh groženj, a bolj pametni so se informirali ter potem z gnjusom obrnili hrbet maziljenim lažnikom. Na Dolenjskem so postavili kot kandidata učitelja, ki gre čez drn in strn z njimi, pri nas v Kranju pa so zahtevali izbris dveh učiteljev volilcev, ker so bili prepričani, da si ne dasta vsiljevati nazorov in se ravnata le po lastnem prepričanju.

Navedli bi lahko še na stotine sličnih slučajev. V svoji pijanosti radi zmage so pa Kristovi namestniki popolnoma pozabili na smrtni udarec, ki so ga zadali našemu narodu. Z najdražjim zakladom, z vero, ki je najdragocenejši biser našega ljudstva, naredili so kakor žid s starim mašnim plaščem, s katerega potrga vse, kar more spraviti v denar, ostalo pa vrže na gnojišče. Groza nas obhaja, ko vidimo, kako brezvestno so trgali cele mesece iz src naših ljudi vero, ki jim je največkrat edina tolažba v nadlogah. Po končanih volitvah so bobnali sirom sveta: «Ljudstvo je govorilo». Mi pa pravimo: «Ljudstvo bode šele govorilo čez nekaj časa, ko se bode otreslo jerobstva in časti in denarja željnih duhovnikov.» Peklenšček ni mogel dobiti boljših zaveznikov, kakor so bili agitujoči duhovniki, ki so mu pomagali uničevati najdražji zaklad našega ljubega, dobrega ljudstva. Z ozirom na to pritrdimo izreku duhovnika — katerega smo navedli v začetku, da so volitve hudičeva iznajdba.

Naš hišni davek.

Piše Š. [Dalje.]

III.

A. 1.) Priredba in odmera hišne razredarine.

Zgodovina direktnih davkov pozna tri glavna načela, ki so bila v teku časa drugo za drugim, oziroma drugo poleg drugega merodajna za obstoj in obseg davčne obveznosti. Po prvem odločuje, ali, da govorimo za juriste, je causa contribuendi fizična eksistenca državljana, po drugem posest v ti ali oni obliki, po tretjem moč, katero ti v socialnem in ekonomičnem življenju daje tvoja posest.

Ko je veljalo prvo načelo, nalágala je država beraču in bogatinu, samcu in z otroci blagoslovljenemu očetu tisto svoto, plačeval si, z drugimi besedami, ker si živel — zopet en dokaz, da fiskus v svoji argumentaciji nikdar ni bil posebno izbirčen. Po drugem načelu plačuje, kdor in ker je hišni posestnik, gruntar, obrtnik i. t. d., in sicer vsak brez razlike gotove odstotke (n. pr. 5, 10) od vrednosti dohodkov, donosa svojega imetja. Bistvo tretjega principa pa obstoji v sledečem: Vsakdo ve, da človek, ki ima 1000 K dohodkov, težje strpi 10 K, kot po po tisti meri (1 odstotek) 100 K oni, kateremu nese posest ali tovarna 10.000 gld. Če hoče torej država, da bosta oba enako lahko ali, kakor se boljše glasi, enako težko nosila davčno breme, mora od drugega zahtevati primerno večje odstotke, n. pr. dva ali tri.

Prvo dobo smo prestali, v tretjo prehajamo — prvi poskus v Avstriji je z zakonom od dne 25. okt. 1896 vpeljana osebna dohodarina —, v bistvu tičimo še vedno v drugi. Tudi hišni davek je plod te dobe.

Davčno pravo je storilo gotovo velik korak naprej, ko je država segla po posesti. Bodi še tak kapitalist — namreč po mišljenju — priznati moraš, da je imetje najmanj vsaj bolj solidna podlaga za obdavčenje, kot človeška eksistenca. Ali napredek je bil šele popoln, ko si je fiskus stavil in rešil še drugo vprašanje. Kolikor pride hišni davek v poštev, glasi se to vprašanje takole: «Hiše so velike, majhne, nekatere mnogo, druge nič vredne. Jasno je, da od vseh ne morem zahtevati enakega prispevka. Bajtarja in posestnika palače ne morem staviti v tisto vrsto. Ali, po katerem merilu naj se ravnam, da zadostim tej elementarni zahtevi pravice?»

PODLISTEK.

Živ pokopan.

Nemški spisal B.—P.

«Primi! — Naprej!»

«No, da!»

Tiho govorjenje. On čuje, kako se povezne leseni pokrov na rakev in kako jo uravnava. Ihtenja in boleznega joka svoje žene ne sliši več; gotovo so jo z rahlo silo odpeljali.

Škripaje se silijo vijaki v lesene stranice. Obenem sliši tudi šumenje in ropot, kako se odstranjujejo rastline in grmičevja.

Nekdo kihne in sune pri tem s hrptom ob rakev, da se močno zmaje. Tihoma se jezi sam na se.

Truplo navidezno mrtvega je trdo — ter brez čuta. Niti najmanjšega člena ne more premakniti. Toda — groza — on čuje vse! Možgani se mu sučejo kakor kolesje polomljene žepne ure. Živci in kite so mu odrekle — nobenega življenja ni v njih. Najmanjšega glasu ne spravi iz sebe. Manjka mu tudi potrebne sape. Toda možgani so toli čili — da razume, da to niso sanje.

Ne, ne. Dva dni že leži njegovo ubogo mrzlo telo v rakvi, stisnjeno med ozke stene. Dva dni govorilo se je poleg njega, jokalo, tolažilo, molilo in šumelo s trakovi

To vprašanje se je reševalo stoletja, predno se je rešilo v današnjem zmislu. Zgodovina pozna dolgo vrsto poskusov in eksperimentov, in tozadevni zakoni različnih držav kažejo še danes prav pestro mnogoličnost. Ponekodi se plačuje hišni davek po številu dimnikov, drugod po številu vrat in oken i. t. d. Za našo hišno razredarino je merodajno — kakor smo mimograde že omenili — število stanovalnih prostorov.

Z ozirom na to uvršča teorija razredarino redno med davke na donos (Ertragsteuer). Cenjeni čitatelj naj mi dovoli, da se na tem mestu nekoliko pomudim, ne toliko iz onega otročjega veselja nad klasifikacijami, katere vcepo na nemških šolah skoro vsakemu, marveč, ker se iz te klasifikacije za praktično stran hišne razredarine izvaja*) gotovih konsekvencij v prvi vrsti to, da sta razredarina in najmarina takorekoč dvojčka, katero bi človek zamenjal, da bi ne bilo nekaterih postranskih razlik.

Da ni niti sorodstvo tako bližno, niti podobnost tako velika, kakor se trdi včasih, pokazal sem, mislim, dovolj jasno že v zgornjih odstavkih. Razlika je bistvena, bistvena vsaj v toliko, kolikor more biti med davki, katerih eden velja za objekte s prometno vrednostjo, drugi za objekte, ki imajo samo še vporabno vrednost.

To pa seveda ne izključuje, da bi objekt sam na sebi, torej ne glede na mesto, katero zavzema v ekonomičnem življenju, ne bil pri obeh en in isti. Namen in pomen hiše je ta, da mi služi za stanovanje, kakor je namen in pomen njive, da mi prinaša na leto toliko in toliko žita i. t. d. Njiva in hiša mi posredujeta uporabo in užitek gotovih naravnih sil, tam skritih o osrčju zemlje, tu spojenih v umetno celoto, ki me brani proti elementarnim neugodam i. t. d., in svoto vseh ugodnosti, katere dobivam od njih, je njihov, v prvotnem pomenu besede.

V trenutku pa, ko naj se na podlagi donosa zasnuje davek — in to je brez dvojbe tudi temeljna ideja našega hišnega davka — mora se fiskus, če hoče biti vsaj relativno pravičen, odločiti za to ali drugo merilo, po katerem bo n. pr. donos rodovitne njive drugače obdavčil, kot donos nerodovitne i. t. d.

*) Primeri duhoviti govor takratnega vladnega zastopnika in sedanjega finančnega ministra Böhm-Baverka v poslanski zbornici, stenografski zapisnik, stran 13.897 in nasl., X. sesija.

mrtvaških vencev. Velika stenska ura v njegovi pisarni mu je oznanjevala zamolklo tekoče ure in polure.

Možgani, na katere je vplival le sluh, ki je nadnaravno občutljiv, se ne dajo več tolažiti z izgubljenimi upi. On ve: «Jaz živim — in vendar me pokopljejo!»

Zadnji čuti, zadnji strah telesa je bil napram temu strahu malenkost! Napram groznemu sedanjemu prepričanju. Brutalne bolečine srca — strah zadušiti se — strah pred čutom — in potem polagoma nastopajoča zavest. Takoj na to pa grozno spoznanje, da truplo nič več ne sluša, nič več ne uboga, da je mrtvo — in vendar ni mrtvo — saj sliši in čuje vse, vse!

V mislih je že slišal votlo vpitje, proseče besede, katere hoče klicati, čuti, kako privzdiguje rame in ropot, kako tolče s pestjo po krsti, čuti, kako steza noge, da bi ropotal po rakvi.

Toda zaman — udje ne marajo nič več slušati.

Težki koraki se bližajo. Mrmranje — zopet prskajoče šumenje — žuljastih rok po pokrovu krste — polagoma jo postavijo na tla. Globok glas govori latinski — višji čisti odgovarja monotono. Veržica kadivnice rožlja. In zopet sliši obupen jok svoje žene. Nato vse potihne.

Voz pridrdra, konji tolčejo ter žvečijo s čeljustmi in rožljajo z zobmi, pesek pod nogami ropota — in na rahlo šumeče zdrči krsta na neko trdo podlago. Bučenje ljudi, konjski koraki — in voz se premika dalje —

Pri stanovanjih, oddanih v najem, imaš najboljšo tako merilo v ceni, katero plačaš za uporabo njihovega, kakor bi rekli, naturalnega donosa, t. j. v najemninu. Druga pa je s stanovanji, ki nimajo tega, ali, kakor smo jih imenovali zgoraj, selska stanovanja.

Pač bi se, primerjajoč jih z mestnimi, umetno dala določiti njih najemna vrednost. Ali ne glede na to, da bi bilo tako postopanje že samoobsebi napačno, ker so ekonomične razmere, ravno kar se tiče stanovanj, v mestu in na deželi popolnoma in bistveno različne, treba je pomisliti, da bi tozadevna poizvedovanja, ki bi se morala raztezati na tisoč in tisoč po vsem cesarstvu razkropljenih objektov, povzročila neizmerno stroškov. Finančijelni efekt na ta način prirejenega davka bi bil torej prav malenkosten, in bil bi malenkosten tembolj, čim vestnejša bi hotela biti država, to je, čim večkrat in čim natančneje bi skušala določiti davčno podlago.

To sredstvo je torej neuporabno. Na drugi strani je pa gotovo, da ima donos poslopja, kakor smo ga definirali zgoraj, z ozirom na prvotni namen hiše, tem večjo vrednost, čim več prostora mi ta nudi za stanovanje. Vobče tedaj lahko rečemo, da je stanovljivi prostor poslopja dokaj primerno in sposobno merilo za količino, katero iščemo.

In to količino si je izbral tudi naš davčni zakon.

Se nadaljuje.

V Kranju, 12. oktobra.

Državni proračun izkazuje 700.000 kron prebitka.

Deželni maršal gališkimi je imenovan grof Potocki.

V Rimu so prijeli nekega laškega Dalmatinca, ki se je priklatil v Rim, da umori papeža.

Slovaki, mal narodič v Međimurju, so letos pri državnozborski volitvi zmagali s 4 poslanci. Pri ožjih volitvah se nadejajo, da dobe še 2 mandata. Slava! Izvoljen je tudi en Srb.

Razpuščeni deželni zbori. Deželni zbori tirolski, dalmatinski, goriški in istrski so razpuščeni. Nove volitve se vrše v novembru in decembru.

Jezuitje nameravajo zapustiti Francijo in se naseliti po drugih varnejših in pobožnejših državah.

Angleži so izgubili dosedaj 824 častnikov in 16.648 mož. Tako uradna poročila. Najbrže pa je število nekaj višje.

Misli se mu pode v zmedenem strahu ter se valed v grozovite prepade temne groze, vrteče se v bujnih vrtincih. Jeli mogoče, da se tako ravna ž njim...!?

In zamolklo zadoni grozni, kosti in mozeg pretresujoči glas močne pozavne na njegovo uho, kateri glas zamori vse prejšnje misli.

Globok akord v molu -- zaman -- brez rešitve, grozno.

Vmes pa klenkajo zvonovi -- s svinčeno težkimi udarci.

On čuti in sliši, kako ga vzdignejo in zopet postavlja na tla, čuje nato korake in potem spozna, da stopajo po svežih, mokrih tleh. V krčevito se ponavljajočih mukah mori njegovo glavo groza in obup.

Zopet menjata dva glasova suhoparna vprašanja in odgovora, zopet zarožlja kadilnica. -- Potem zazveni glasno in razločno slovo:

«Requiescat in pace!»

Zaduhli, tihi jok, kateri se izgublja ob udarcih, ki done po krsti.

Rakev se pogreza, z votlim odmevom pade v zemljo; hrščee gulenje odstranjujočih vrvi se čuti. Venec za vencem tleskne na krsto, za njimi pa se vsiplje zemlja, pesek, kepe, gruče, vedno več -- in konečno -- vse mirno in tiho...

V tem trenutku pa se mu premakneta dva prsta na desni roki -- -- -- --

Dopisi.

Iz Radovljice. (Popravek.) Prejmi uredništvo «Gorenjca» Kranj. Na strani 345 Vašega lista z dne 21. septembra 1901. št. 38 priobčili ste dopis iz Radovljice pod naslovom: «Božji namestnik v pravi podobi», ki se dotika moje osebe. Glede na to zahtevam, sklicujoč se na § 19 tisk. zak., da objavite sledeči popravek: Ni res, da sem zaračunil 16 kron za tisti četrť ure, kate-rega sem potreboval od cerkve do pokopališča, ko sem pokopal neko revno žensko. Res je namreč sledeče: Dne 29. julija 1901. bil je pokop Marije Jeran. Izrecno je bil od sorodnika ranjce naročen takozvani pogreb za od-raščene s tremi zvonovi. Tudi je bila naročena sv. maša zadušnica, ki se je brala na dan pogreba ob 7. uri, mej tem ko se je pokop vršil ob osmi uri. Za vse to opravilo se je od župnega urada zaračunilo naročniku:

1. za trikratno zvonenje s tremi zvonovi	4 K 20 h
2. za cerkev (kadilo itd.)	1 » — »
3. za cerkovnika	— » 75 »
4. za ministrante	— » 20 »
5. za grobokopa	3 » 60 »
6. za pokopališče	1 » — »
7. za sv. mašo	2 » — »
8. štolnina duhovniku	1 » 40 »

skupaj tedaj . 14 K 15 h

Plačal doslej naročnik ni še nič. -- V Radovljici, 30. septembra 1901. Janez Novak, župnik in dekan.

Opomba uredništva: Gospod dekan in župnik radovljiški je bil toli prijazen, da nas je osrečil s prvim popravkom. Prav čudno se nam zdi, da je gospod Novak naenkrat postal tako rahločuten. Očitale so se mu v «Gorenjcu» že vse druge reči, a vse je moral vtakniti pobožni mož mirno v žep. Sedaj je pa postal naenkrat nervozen in je poslal predstoječi dolgi popravek samo zato, ker je naš dopisnik trdil, da je računal župnik za takozvani ubožni pogreb (samoobsebi umevno z vsem, kar spada zraven) 16 kron, medtem, ko Novak pravi, da je račun znašal le K 14.15. Tu se gre tedaj za eno celo krono in 15 vin.! Sorodnik pokojne Marije Jeran, ki je naročil najubožnejši pogreb, je pa vsak čas pripravljn potrditi s prisego, da mu je dekan računal za ves pogreb 16 kron in ne K 14.15! Vrhutega je rekel župnik sorodniku, da bo kapelan maševal ob 7. uri tiho mašo, ne da bi takrat mrliča prinesli v cerkev, tedaj po še danes veljavnem ukazu dvorne komisije za Ljubljano z dne 5. aprila 1816 ni bil Novak opravičen zaračunati maše dve kroni. Radovljiško pokopališče je blizu farne cerkve in štolnina za duhovnika znaša v tem slučaju pri ubožnem pogrebu 70 vin. Za kadilo je smel zahtevati 23 vin. in ravnotako tisto malo svoto za druge potrebščine. Tudi o pristojbinah za cerkovnika, grobokopa in pokopališče bi se dalo reči marsikaj, kar bi ne ugajalo prečastitemu dekanu Novaku. Sorodnik radi tega ni hotel poravnati računa, ker mu ni šlo v glavo, da bi pristojbine za ubožni pogreb iznašale razmeroma tako veliko svoto. G. župnik bi bil ravnal tedaj veliko pametnejše in svojemu stanu primernejše, če bi se bil pri sestavi računa oziral malo bolj na ubožnega sorodnika, kakor da je za sestavo jalovega popravka štel lepe denarce -- advokatu.

Iz selške doline. Dovršili smo srečno deželnozborske volitve. Znano je, da smo v naši občini Selca na vsem Gorenjskem razun Lesec imeli največ naprednih glasov. Ko nam stopi pred oči, kako so agitirali klerikalci za te volitve, se moramo čuditi, da nas je bilo toliko. Kakšna sredstva so rabili duhovniki za te volitve, to je res nekaj nenavadnega. Pozabili so na vse drugo, same volitve so jim dale opravila. V agitacijo so posegle tudi ženske, ki so pobrale svojim zakonskim polovicam hlače in jim s kuhalnico v roki žugale, da morajo pohlevni možički voliti tiste, kateri bodo «gospod» hoteli. Vsa čast takim možem! In neizogibni svedrci so se tudi dosti pehali za dr. Brejca, da bi jim pridobil iz deželnih kas podpore za konsumna društva dvomljičnega obstanka. In ti volilci s hribov, ki so volili po svojem prepričanju (o joj!), misleč, da volijo škofa samega in da store Bogu

dopadljivo delo, če volijo »pravdarskega dohtarja!« Če nikoli poprej, sedaj lahko rečemo: Ljudstvo je govorilo. Mi ubogi liberalci pa: Klobuke dol pred temi volilci iz prepričanja. Na dan volitve, kakor tudi pred in po volitvi, je bil dež, kakor bi se vsa nebesa jokala nad tolikim pohujšanjem, ki se je godilo te dni. Zatopimo se nekoliko v tiste dni pred volitvami. V Selcih je vse nedelje grmelo raz prižnico o raznih volitvah in liberalcih, tako, da je v nedeljo pred volitvami rekla neka stara žena: »Za te volitve tako oznanujejo, mar bi dali beriču ene 20 kr., da bi pred cerkvijo oznanil.« Župnik Tomaž Rožnik pa se je povspel do tega znamenitega izreka, da bode v prihodnjem deželnem zboru vladal ali Bog, ali pa hudič. To se razume, da je mislil s tem na Žlindro, ko je izgovoril Bog in brez dvoma dr. Tavčarja — za hudiča. Kapelan je oznanjeval kriv nauk: Kdor ne gre volit, se ga ne prišteva več med kristjane. To je krivo-verstvo. Kje stoji to zapisano v sv. pismu? Ko so v cerkvi zadosti nalagali o volitvah, začela se je gonja po hišah. Zabičevali so volilcem, da se gre za vero, za Kristusa, za Boga, za papeža in bogsigavedi zakaj še vse, samo pravega niso povedali. Ljudstvo je bilo tako zbe-gano, da ni vedelo, kje se mu drži glava. Prišle se volitve. Kapelan je komaj odmaševal in takoj je drl v Doljenjo vas, kjer se mu je zdelo, da še niso vsi prepričani, da se gre za vero. Bezljal je po hišah in skakal pred volilci, kakor tisti sitni brenceljni, ki se po konjih in kravah obešajo. Vpil je: »Kdor ne gre volit, ima greh, kdor ne gre z nami volit, ni kristjan, je zoper vero, zoper Boga i. t. d.« Res je nekatere oplasil, da niso šli na napredno stran, ali pa so ostali doma. Tisti dan pred volitvami se je lomil čez sv. Tomaža, po Luši, čez Stirnik, na Golico in popisoval glasovnice, kakor kakšen piskrovezec, ki veže lonce. In vsi so prišli iz prepričanja (o joj!) volit. Ker so se Jamničani in Podbličani nekaj puntali zaradi neopravljene maše na Jamniku, zakuril je Tomaž Rožnik svoj hlapon in šel pridigovat v Podblico. (Maševati pa ni hotel.) Tako so tudi ti prišli volit iz prepričanja, zato je potem ljudstvo tako govorilo. Bitenc iz Martingavrha je tudi sedaj rešil — vero in sedaj bode ves potolažen delal še nadalje svoje svetovnoznanе »flajstre«. Samo za enega nam je žal, da ni mogel tudi glasovati za dr. Brejca — mislimo namreč Kofetka. Ta mož je take dobro katoliško voljo kazal, da bi se mu bil dr. Brejca gotovo prišel iz Ljubljane zahvalit za glas. Škoda, da ni volil! — Kar pa nas je naprednjakov, pa ostanemo kakor smo bili in naj oznanjuje Tomaž Rožnik še tako »ačiten boj«, ne pomaga nič. Mi ne bomo uklonili svojega tilnika vašemu bogu Šuštersiču. Vrli možje naše stranke, vas pa zahvaljujemo, da ste v tako hudem boju ostali zvesti svoji pameti in svojemu prepričanju in pokazali s tem, da ste vredni imenovani biti možje. Četudi si nekatere vaše žene nahujskali proti vam, ne storite si iz tega nič, saj bodo tudi ženske izprevideli, da ste imeli vi bolj prav, kakor pa one. Kmetje-klerikalci, vi pa vsak dan izmolite en očenaš v zahvalo, da niso zmagali vaši gospodje in vaš požlindrani komandant. To bi bila deželna blagajna sirota in v vsaki vasi bi napravili konsum za deželne denarje. Hvaležni bodite liberalcem, kateri bodo deželni denar dajali za koristne naprave, kakor za ceste, za vodovode, za bolnišnice in druge take potrebne stvari, ne pa za konsume in za razne zadolžene in zavožene mlekarne. Zraven tega pa opazujte, če je vera res v nevarnosti in kdo jo v nevarnost spravlja. Kakor so pridigovali, bi sedaj, ko niso dobili večino v deželni zbor, morala vera pasti, kar pa se ne bo zgodilo. Vsak naj si ohrani vero, kakršno je podedoval po stariših in vse bode prav. Ne posnemajte pa takih duhovnikov v veri, ki pridigujejo boj med ljudmi. Ali je krščansko, oznanjevati očiten boj! Presodite sami, kaj uči prava vera, in videli bode, da so naši duhovniki, ki tako govore, že na napačni poti, na katero bodo speljali vse tiste, ki jim vse verjamejo.

K. N.

S Kokrice. Redkokdaj se oglašamo v listih in opisujemo svoje razmere, četudi bi imeli mnogokrat priliko in tudi vzrok za to. To pa le zaradi tega, ker smo pre-

več miroljubni. Vsaka stvar pa trpi le gotovi čas in ko je posoda prenapolnjena, teče čez. Pri nas smo letos prav po predpisih praznovali sv. leto. Vsako nedeljo — razen če je bilo slabo vreme, kar zna duhovnom škoditi — smo imeli procesije, katerih se je udeleževalo občinstvo polnoštevilno. Pa saj ni nič čudnega, ker naša župnija je najbolj klerikalna. Tu intam smo se udeležili teh procesij tudi liberalci, kolikor nam je namreč čas dopuščal, toda udeležili smo se procesij s pravo pobožnostjo ter smo se po končanih procesijah vrnili na dom. Nasprotno pa moramo razkriti prisiljeno pobožnost naših pristnih klerikalcev. Kako so se ti udeleževali procesij za sv. leto, je pač grozno. Nihče ni mislil na to pobožnost, temveč je vsak opravil le svojo dolžnost, da se je šel sprehajati. Po končanih procesijah pa so se fantje navadno zbirali v gostilni na Britofu, odkoder so pijani prišli na Kokrico ponoči ter razsajali, kalili nočni mir ter se pretepavali. Sin najhujšega klerikalca je pod ključem, ker je name-raval nekega fanta zabosti z vilami. Pred temi udeleženci procesij za sv. leto pa tudi perutnina — purani i. t. d. ni imela miru ter je sedaj več prijateljev perutnine v preiskavi. To so sadovi sv. leta in fanatičnih duhovnikov. Našo vas je zadela torej le ta čast, da so hodili udeleženci razgrajati, pač pa ni bilo ne ene procesije v našo podružno cerkev in sicer za to ne, ker je v naši vasi nekaj napredno mislečih mož, ki so neustrašeni. Namesto, gosp. župnik, biti toli fanatičen in nas kazati ljudem in nas s tem, da niste napravili v našo vas nikake procesije — zasmehovati, bi bili rajše te razgrajalce in pretepače učili, kako se imajo vesti in kaj smejo storiti. Učiti jih poštenosti, ljubezni do bližnjega in da se ne smejo pridušati in preklinjati, da se kar bliska. To je potrebno našemu g. župniku in kapelanu. — V kratkem dobimo nove zvonove, o katerih davku o kratkem izpregovorimo. Do tedaj pa zdravstvuj naša duhovščina, veseleča se lepim uspehom procesij sv. leta.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Osebnosti. Prestavljen je c. kr. davčni adjunkt g. Rudolf Binter iz Ljubljane v Kamnik. — Drugi kapelan v Kranju, g. Jožef Plantarič je dobil faro v Št. Lambertu, na njegovo mesto pa je prišel kapelan iz Tržiča, g. Jos. Potokar.

Deželnim glavarjem kranjskim je — kakor so te dni poročali listi — imenovan zopet g. Oton pl. Detela. Pripoveduje se tudi, da je dr. Šuštersič po vsej sili hotel priti do te časti, a znana afera v parlamentu zaradi žlindre mu je izjalovila nado. — Klerikalci se tudi rujejo med seboj za mesto deželnega odbornika, katero je dosedaj opravljal poslanec Povše. Zlasti dr. Brejca bi neizrečeno rad postal deželni odbornik, kjer bi tudi nekaj zaslužil.

Gospod c. kr. vladni svetnik Markus, referent o zadevah melioracijskega fonda v poljedelskem ministrstvu, si je v sredo popoldne ogledal izvir Čemšenikarjevega studenca in skoro vso progo, kjer se ima speljati nameravani vodovod za Kranj in okolico. Gospod vladni svetnik Markus se je živo zanimal za vodovodni projekt, in vse okoliščine so napravile nanj najboljši utis.

Ravnatelj Hubad in »Dijaška kuhinja». Odbor dijaške kuhinje izda vsako leto za hrano ubogim in pridnim dijakom nad 4000 kron. Letos je dobivalo hrano povprečno 95 dijakov in med temi je bilo 21 odličnjakov. Brez podpore iz dijaške kuhinje bi ti siromašni dijaki sploh ne mogli nadaljevati srednješolskih študij in zato smelo trdimo, daje dijaška kuhinja za obstoj naše gimnazije življenskega pomena. Človek bi tedaj mislil, da bo na uspevanji tega dobrodelnega zavoda največ ležeče možu, ki stoji na čelu kranjske gimnazije. No, ravnatelj Hubad ni bil nikdar prijatelj dijaške kuhinje, in sicer zato ne, ker oskrbuje tisto mirno in nepristransko samostojni odbor, ki je k sreči popolnoma nezavisen od direktorjevih muh. Direktor je kazal animoznost napram kuhinji takoj začetkoma, ko se je ustanovila in spominjal se je potem tiste v svojih sicer prav obsežnih letnih gimnazijskih poročilih v skromnih treh, k večjemu štirih vrsticah. Vsako leto je tudi nekaj

prispeval, letos je pa popolnem zadrnil svoj mošnjiček in odrekel je kuhinji vsako pomoč, češ, naj za dijaško kuhinjo plačuje — «Gorenjec». Ta korak in ta izjava sta nad vse značilna za Hubadov značaj. Kakor njegov svak Pavšlar, tako se tudi on ne more postaviti na malo vzvišenejše stališče, da bi ločil stvar od oseb. Ker je «Gorenjec» ravnatelj zaradi različnih njegovih netaktnosti okrcal parkrat po prstih, zato naj trpe dijaki na njegovem zavodu! Mimogrede naj omenimo, da niti uredništvo, niti konsorcij «Gorenjca» nista sicer v nikaki dotiki z odborom dijaške kuhinje. Morda je pa gospodu ravnatelju že to preveč, ker prinaša tudi naš list izkaze o darilih za dijaško kuhinjo in ker se semtertja izročajo darovi za dijaško kuhinjo kar naravnost «Gorenjcu»? Dobro vemo, da se bode Hubad zopet repenčil radi te notice in zabavljal čez «Gorenjca» po gostilnah, v Ljubljano naj pa zato nikar ne leti takoj jutri. Ob priliki mu bomo povedali še marsikaj in potem nas bo zatožil lahko kar za vse skupaj.

Umril je danes v soboto ob poldvanajstih vrvarski mojster in posestnik g. Franc Pucher v Kranju, star 56 let. — V Javorniku pa je izdihnil svojo dušo danes ob 1. uri zjutraj gosp. Anton Žumer, posestnik in čebelar, v 54. letu svoje starosti. Naj v miru počivata!

Glas iz občinstva. Zadnje čase nekateri vozijo tako hitro po mestu in ulicah, posebno pa proti kokriškem predmestju, da so pasantje, posebno pa gimnazijci v vedni nevarnosti, da se enega ali drugega povozi. Vozniki s težkimi vozovi namesto, da bi peljali konje za vajeti, ležijo na vozeh in dirjajo. Umestno bi bilo, da bi se takim lahkomišelnežem ugrenila ta prijetna vožnja.

Pogorelo je na Klancu pri Kranju gospodarsko poslopje Delnerijevo.

Jez je razrušila Sava pri Prebačevem in napravila škode nad 2000 kron.

Tombola s koncertom, prirejena od gasilnega društva v Šenčurju, se je minulo nedeljo prav dobro obnesla. Videti je bilo zlasti mnogo kmetijskega ljudstva. Skoro vsa gasilna društva iz okolice so bila navzoča, kranjsko je došlo polnoštevilno. Pohvaliti je tudi godbo gasilnega društva iz Kranja.

V Predosljih so priredili župljani svojemu župniku g. Jožefu Kerčonu podoknico in v bližini župnišča zažgali kresova. Obhajal je starček svoj 80. rojstni dan in 38letno delovanje v Predosljih.

Mlekarna v Dvorjah pri Cerkljah je zelo v stiski in ne more dobiti odbornikov. Vsaj ni čuda, če ima dosedaj 2000 K dolga in ni plačala kmetom že tri mesece za mleko. Takim mlekarnam pa naj daje dež. odbor podporo?

«Katoliški» uzor — mož je vsekakor Janez Vrhunec, po domače Fertičar v Selcih. Še pred nedavnim časom se je bil obnašal tako, kakor kak brezverec. Zaletaval se je v duhovnike brez razlike in osobito je blatil na časti kanonika Sušnika, kateremu podtikal take reči, da se jih ne upamo ponavljati. To pa vse v svoji gostilni, v sedanjem «Katoliškem domu». Tam se je menda tudi izrazil pred dobrim letom, ko je bil že «katoliški mož», da bodo škofovi zavodi — vzgojevališče bikov! Še ni dolgo tega, kar je spričo nedolžnih otrok v Balantovi gostilni — kvasil take svinjarije, da je bilo navzočih mater kar strah in groza. Ko ga pričujoči kapelan iz Poljan zavrnil, zabrusil mu je ta omikani in olikani katolik (ima namreč šest šol) v obraz, da ga bo klofnil tako, da bo odletel tri dni daleč. Pa kaj zato! Sedaj se duhovščina brati s tem Fertičarjem. Z ozirom na svoj izsušeni mošnjiček je postal klerikalec. Opuščeno mu je vse, dasiravno v selski dolini ni nihče tako izpodkopal duhovniškega ugleda, kakor ta možak. Sprejeli so ga gospodje med se in zabavljajo naprej čez poštene selske liberalce, ki se vedejo dostojno nasproti duhovščini in ki zahtevajo edino to, da naj duhovščina ne izrablja vere v politične namene. Fertičar je bil strasten agitator za dr. Brejca. Še na dan volitve je baronu Lazzariniju odjedel mnogo glasov. Kakor čujemo, se je začel sedaj dobrikati gospodu baronu. Bržkone pričakuje od tega kaj dobička. So pač vsi enki ti naši patentirani «katoliški» možje.

Tatvina. Franu Kržišniku iz okolice škofjeloške je bilo ukradenih 120 K in srebrna ura v vrednosti 34 K. Na sumu je kleparski pomočnik, ki je obenem ž njim prenočil.

V Železnikih se je poročil gospod Avgust Novak, prokurist pri J. Globočniku z gđc. Ahačič-Globočnikovo.

V Sori pri Medvodah so minulo nedeljo blagoslovili nove orglje, katere je postavila domača tvrdka brata Zupan v Kamnigori.

Požigalca, ki je zadnjič zažgal v Kropi, so dne 6. t. m. prijeli orožniki, ko je hotel vnovič zažgati. Imenuje se Peter Ahačič.

Šampanjec v konsumnem društvu. Ni dovolj, da je znani bohinjki kapelan po zatrdilu nekaterih zanesljivih prizadetih oseb napravil v svojem konsumnem društvu v dobi triletnega obstanka že toliko dolga, da bi moral vsak od okoli tristo udov plačati 75 glđ., da bi bil ves ta dolg poplačan, ampak sedaj je začel naročati za svoje kmete poleg malovrednega vina in šnopsa še neko drugo brozgo, ki ji pravijo šampanjec. Steklenica te brozge neki stane 1 glđ., in bohinjki kmetje se ponosno z njo zalivajo med opravljanjem poljskih del. Privoščimo tem ubogim zaslepljencem to veselje in ta ponos, saj čez par let najbrž ne bodo več imeli niti blagoslovljenega šampanjca niti blagoslovljenega šnopsa!

Zrtev alkohola. Dne 7. t. m. ponoči je prenočil dninar Janez Koželj iz Mengiša brez vednosti posestnika Franca Vrhovca v Spodnji Šiški v njegovem hlevu. Zjutraj so ga našli mrtvega. Koželj je bil strasten pijanec in je umrl najbrž vsled preobilo zavžitega žganja. Prepeljali so ga k sv. Kristofu v mrtvašnico.

Iz Kamnika se poroča, da je povodom imendana cesarjevega mestna godba priredila skupno z veteranskim društvom podoknico gospodu okrajnemu glavarju Cronu, potem pa igrala nekaj komadov po mestu. V petek se je služila slovesna maša. Več zastav je bilo razobešenih.

Preselil se je te dni — kakor se nam — poroča iz Selc v Škofjo Loko št. 2 g. Ivan Čencič, čevljarski mojster, ki je jako vrl in napreden mož ter izboren čevljar. Prav toplo ga priporočamo škofjeloškim narodnim hišam.

Na Kranjskem sploh.

V Ljubljani se je vršil minulo nedeljo ustanovni shod društva c. kr. uradnikov na Kranjskem. Shoda se je udeležilo 69 gospodov. Sedež društva je sedaj v Litiji.

Gospodarske stvari.

Program delitve premij za govejo živino, ki bo v ponedeljek 14. oktobra t. l. v Jeličnem vrhu pri Idriji za okrajno glavarstvo logaško, v sredo 16. oktobra t. l. v Mokronogu za okrajno glavastvo krško in četrtek 17. oktobra v Kranju za okrajno glavarstvo kranjsko. C. kr. kmetijsko ministrstvo in deželni odbor kranjski sta na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske dovolila, da se napravijo gorenje delitve premij za govejo živino, ter sta v ta namen dovolila potrebni denar. Namen razstavam in delitvi premij je: a) Da se živinorejci teh okrajev s primerjanjem goved vspodbude za napredek živinoreje in se o nji pouče, b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z deželno in z državno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine. 1.) Pravico do premij imajo vsi živinorejci imenovanih okrajnih glavarstev. 2.) Do desetih dopoldne mora biti vsa živina na mestu razstave, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki jej streže. 3.) Da živina more postati deležna premije, mora najmanj že pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva. 4.) Možje, kateri bodo sodili o premovanju živine, se izbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministrstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih. 5.) Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da spolni vse, kar veleva imenovani ministrski predpisnik, ter da obdarovano govedo najmanj eno leto obdrži za pleme. 6.) V razstavo se pripruščajo: junci, ki so pol do tri leta stari, breje telice

ki so najmanj 2 leti stare, molzne krave, ki so imele eno, dve, tri, štiri ali večjemu pet telet. Goved sme biti izvirnega marijnodvorskega, muriskega, belansko-pincgavskega plemena in pa domača, mešana z zgoraj imenovanimi tremi rodovi ali pa tudi z drugimi žlahtnimi rodovi, ali pa tudi čisto domača živina. 7.) Za leto živino so določene naslednje premije: I. Za bike osem premij, in sicer ena 50, dve po 30 in pet po 20 K. II. Za krave 6 premij in sicer ena 40, ena 30 in štiri po 20 kron. III. Za breje telece 6 premij, in sicer ena 40, ena 30 in 4 po 20 K. Opomnja: Ob priliki tega premovanja bo deželni odbor kranjski po svojem zastopniku nakupoval za pleme sposobne čistokrvne bike pincgavske (cikaste) ter murbodenske ali muricodolčke (sive) pasme. Kupovali se bodo pol do dve leti stari biki, in sicer eno uro pred premovanjem.

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Mojstrane: Prihodnjič.

Loterijska srečka dne 5. oktobra t. l.

Trst: 28 50 19 22 75

Tedenski sejem v Kranju dne 7. t. m.

Prignalo se je 81 glav goveje živine, 1 tele, 96 prašičev, 1 ovco, — kozlov, 137 buš. 50 kg: pšenice K 8.—, prosa K 650. ovska K 6·25 do 6·75, rži K 6·50, ajde K 7.—, ječmena K 6·50, krompirja K 1·80, fižola (ribniški) K 9.—, mandaloni 6·50, koks 9.—, navaden rdeč 8·50, zelen 7.— do 8.—.

Lepa, velika, elegantna

soba

z vso opravilo se odda mesečno v najem.

Več se izve pri upravnistvu »Gorenjca«.

177—1

Emil Brandt

slaščičar v Kranju

naznanja slavnemu občinstvu, da se dobiva od 1. oktobra naprej

prekajena mesnina
 (Wurstwaren).

Nadalje priporoča svojo posebno prekupovalcem, trgovcem in gostilničarjem dobro znano veliko zalogo vsakovrstnega slaščičarskega blaga.

Pošilja se z obratno pošto. — Znatno popust. — Zaboj in poštnina je pri odjemu 5 K prost. 173—2

 Tinkturo za želodec
pošilja izdelovatelj

G. Piccoli v Ljubljani

„pri angelu“

 edina zaloga na Kranjskem
v Ljubljani, dunajska cesta,

v školjках po 12 steklenic za gl. 1·26, po 24 stekl. za gl. 2·40, po 36 za gl. 3·50, po 70 za gl. 6·50, po 110 za gl. 10·30.

Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Blag. gosp. G. Piccoli v Ljubljani.

Ker sem po porabi Vaše tinkture za želodec dosegel poln uspeh, mi je dolžnost, da se Vam pred vsem za ta lek zahvalim, kakor tudi, da istega nasvetujem vsem onim osebam, katere bolehalo na prebavnih organih.

Lovro Ermani,

166b—4

c. kr. nadoficijal pri carinskem uradu v Trstu.

Ivan Sartori

ključničarstvo in trgovina z železnino

v Radovljici.

176—1

Tu se dobivajo vsake vrsti šivalni in poljedelski stroji, kolesa, ognjišča, peči i. t. d. po nizki ceni. — Vsak stroj se na mestu poskusi in ogleda.

Za vsak stroj se jamči 6 let.

Stroji se dajo tudi na obroke, najmanj po 3 gld. ali 6 kron.

Moj edini pooblaščenec je gosp. H u g o n B ö h m.

Hiša

popravljena (zraven spada polje z 12 merniki posestve), gozd, zasejen vrt in dva travnika se prostovoljno proda. Več se zve na H u j a h pri Kranju št. 1. 175—1

Dva vrta

z sadnim drevjem in nekočliko paše sta

naprodaj v Niljah št 5 pri Kranju.

Ostančneje se izve pri posestniku g. Antonu Sitnarju v Šižicu št. 182. 168—3

Ferd. Sekovanič

BLEĐ (Gorenjsko).

79—26

Trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom, z vinom in likerji, delikatesami in prekajenim mesom. — Najboljša praška in kranjska domača plečeta, gorenjsko sirovo maslo. — Zaloga najboljših emajliranih kuhinjskih posode, porcelana in stekla. — Norimberška in lesena roba, srajce, ženske in moške nogavice, ovratnike, manšete, čevlje za gospode, dame in otroke. — Kneippove sandale, kopalne čepice in vse potrebščine za hribolazce.

Zahvala.

Za mnoge dokaze sočutja ob času bolezni, kakor tudi ob smrti našega iskreno ljubljenega nepozabnega sina, brata, gospoda

Rudolfa

dalje za premmoge vence, zlasti od njegovih tovarišev tukajšnje c. kr. davkarije, za ganljivo prelepo petje slavnega pevskega zbora »Narodne čitalnice v Kranju« in za toli mnogobrojno častno spremstvo predragoga pokojnika k večnem počitku, izreka vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo

174

Žalujoča rodbina Jäger.

V Kranju, dne 7. oktobra 1901.

Okkultistična pisma.

II.

Konec.

Tiste zasluge, kakor Buchananu, je glede psihometrije pripisovati naravoslovcu prof. William Dentonu. Ta mož je te študije porabljal v razna znanstvena zasledovanja. Zanimivo je čitati o njegovih eksperimentih, objavljenih v nekem obsežnem literarnem delu*). V dokaz bodi naveden mali primer.

Leta 1760 je bil na Angleško donešen komadič mozaika poda iz Ciceronove vile v Tusculu. Pozneje je dotični komadič prišel v last Dentona, ki je započel z njim izvrševati psihometrične eksperimente. Psihometrična mediuma sta bili njegova sestra Ana in žena Elizabeta, dve, v tem oziru zelo izobraženi osebi. Nekega dneva je Ana prijela omenjeni predmet, ne da bi vedela, kaj da je. Po preteku nekoliko trenutkov je začela takole:

«Vidim razsežen gozd. Drevje je zelo visoke rasti; a po gozdu hodi grozna žival, slična pradavnemu mastodonu. Glavo razločujem posebno natančno.»

«Povrni se k novjšim časom», je spregovoril Denton.

«Sedaj ne vidim drugega kakor le malo kočico, slično skalnati votlini. V obližju koče je vrelo, obsenčeno z drevjem. Zapazila sem holmec in na njem sprehajajočega se moža. Za njim stopa velik pes. V bližini se nahaja velika hiša, menda je letovišče. Okna so zelo visoka.»

«Opiši mi moža.»

«Mož ni velik. Gornja obleka je temno-modra in slična lastavičjemu repu. Spredaj se nahaja vrsta bronastih gumbov. Lasje mu pokrivajo tilnik, enako lasulji ali kiti. Videti je zelo starodaven. Ima dolg nos in je urnega zapopadka; ima tudi krajevni in dobrodelni čut. Ošaben ni, akoravno goji precejšno zaupanje v lastno osebo. Vestnost in previdnost sta precej razviti, ravnatko moč in energija. Sedaj sedi pod nekim drevesom in govori z veliko gospo. Oblečena je v zelo star kostum in nosi širok ovrtnik. Sedaj hiti nek mož po stopnjicah v hišo. Moderno je oblečen: bel telovnik, visok klobuk in dolge hlače.»

Denton je zaključil poskus, ker je spoznal prizore iz galerije slik, kjer se je nahajal eksperimentalni objekt.

Nekoliko dni pozneje je vročil dotično stvar svoji ženi Elizabeti. Elizabeta ni vedela o poskusu Ane.

«Čutim vpliv Ane. Vidim jo, kako nekaj pritiska na čelo, kakor jaz tole stvar. Ako se ne motim, je Ana že imela tale predmet v roki. V obližju vidim kamenito klop, obdano s košatimi drevesi. V notranjosti neke hiše vidim razne prostore. V jedni sobi je postelja in na nji leži človek. Ta človek je menda bolan in star kakih 14 do 15 let. Postelja je široka in z visokim vzglavjem. Razni vplivi me mamijo in zadavajo glavobolje.»

Po nekoliko dnevih je mrs. Denton nadaljevala eksperiment.

Vidim veliko hišo s kamenitimi stopnjicami. Hiša je slična javnemu poslopiju, toda se razlikuje od onih, katera sem kedaj videla v svojem življenju. V obližju je druga hiša, krasnejša od prve. Sedaj sem v notranjih prostorih V sobi vidim same čudne reči; ne vem, kako bi jih opisala umljivo. Oblika pohištva — če je mogoče s to besedo imenovati te stvari — ni podobna obliki našega pohištva. Okna so zelo visoka in zastrta z zavesami, da prihaja le malo svetlobe v notranje prostore. Ko sem v sosednji sobi slišala pogovor, je sem prišlo več nejasnih oseb. Tudi vidim moža, podobnega strežaju. Široka suknja mu sega do kolen in okolu pleč mu visi nekaj plašč. Obraza ne morem razločevati. Čudno! Cela vrsta

*) William and Elisabeth Denton: The Soul of Things, or psychometric Researches and Discoveries.

mož, rama ob rami. Menda so vojaki, ker nosijo enake obleke, imajo visoka pokrivala in držijo nekaj v rokah. Sedaj sem zopet v hiši.

«Poišči gospodarja!» je dejal Denton.

«Vidim širokoličnega, plavookega in precej rejenegega moža. Nosi komodno srajco, enako nočni suknji, samo krajši je, mož je veseljaške narave, poseduje velikansko duševno obzorje in je zelo odločnega značaja. Kdo neki je? Je veličanstven in ženijalen. Dozdeva se mi, da je v zvezi z vojaki, akoravno to ni njegovo glavno opravilo.»

Jeli bil opisani mož Cicero, je dvomljivo, kajti zgodovina podaja o njem povsem drugačno sliko. Morda je bil diktator Sula, ki je pred Ciceronom stanoval v omenjeni vili. Sula je bil ljubljenec vojakom in prijatelj zabave; bil je pa tudi zelo izobražen in nadarjen mož. Seveda, kjer je prešlo toliko zgodovinskih znamenitosti mimo predmeta, tam treba dolgotrajnih študij, da se prispe do zaželjenega uspeha.

Posebno zanimivo je tudi psihometrično poročilo o propasti Pompeja in sosednih mest. Žal, da radi precejšnje obsežnosti dotičnega poročila moram tistega izpustiti v tem pismu.

Milostljiva gospa! Prosim, kaj porečete k tej čudni psihometriji? Ali ni to neka moč, ki nadkričuje vse do sedaj iznajdene moči? — Da, da. Ko bi ljudje skušali razvijati in uporabljati psihometrijo v razne znanstvene svrhe, potem bi se našim očem odprl neki drugi svet, svet krasote in veličastva, borno človeštvo pa bi se osvobodilo iz okovov tmine, v kateri tiči dandanes. Egipčanske piramide in sfinge bi strmečim zemeljskim prebivalcem pripovedovale pravljice o bajni minulosti starih Egipčanov. Sive skale ob obrežju atlantskega oceana bi prepevale pretresujočo žalostinko o svojem padlem narodu, živečem v starodavni dobi. Spomeniki in stari rokopisi bi pričarovali minuloost v sedanost, kajti za izučenega psihometrista bi se v vsakem prijetem predmetu nahajalo življenje, ki bi pripovedovalo svojo zgodovino. Drevje, rudnine, gora in dol, vse, vse bi govorilo, planeti sinjega obnebja bi nam pa sčasoma postali poznani, ravnatko, kakor so nam poznane hiše dobrih sosedov, v katere lahko prihajamo ob vsaki priliki.

Naravno, to željo moramo za sedaj računati k pobožnim željam, kajti poteklo bo še nekaj stoletij v večnost, predno izgine raz zemeljsko površje vladajoči egoizem s svojim spremstvom ter napravi prostora študijam psihologov in okkultistov.

Kakor sem omenil v današnjem pismu, sporočim Vam prihodnjič nekaj o življenskem magnetizmu, to je, o oni vedi, katero oznanuje sv. pismo z besedami: «S pokladanjem rok je zdravil bolnike». — Do tedaj pa ostanite zdravi!

A. Z. Atanazijev.

Posamezne številke „Gorenjca“

se prodajajo po 10 vin. v

Škofji Loki pri g. M. Žigonu, trafika na glavnem trgu;

Radovljici pri g. Otonu Homannu, glavna trafika.

Pošten dečko

iz dobre hiše, ki je dovršil par gimnazijskih razredov ali pa vsaj ljudsko šolo, se takoj sprejme v trgovino z manufakturnim blagom

169—3

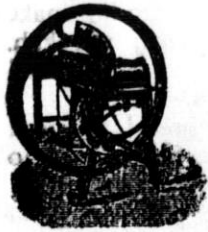
FRANC GROBATH, trgovec v Kranju.

Slavnim šolskim vodstvom na Gorenjskem!

Pri naročevanju **šolskih tiskovin** naj se blagovolijo slavna šolska vodstva obračati na

 tiskarno v Kranju.

Se udano priporoča z odličnim spoštovanjem
Jv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

Hočete kupiti prav
dobro slamo-
reznico ali gepelj?

108—15

Obrnite se na skladišče

Fran Zeman

▼ Ljubljani, Poljanska cesta št. 24 („pri Korenu“)
kjer vselej dobite tudi najboljše mlatilnice, čistilnice
za žito, mlino za žito in sadje, reporeznice, brane
za travnike in stroje drugih vrst, posamezne dele in
klinje. Trambe za vodo in gnojnico, cevi za vodvode,
se tukaj dobijo najceneje.

Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica

registrowana zadruga z neomejeno zavezo

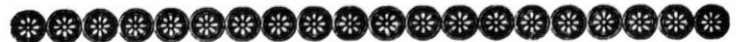
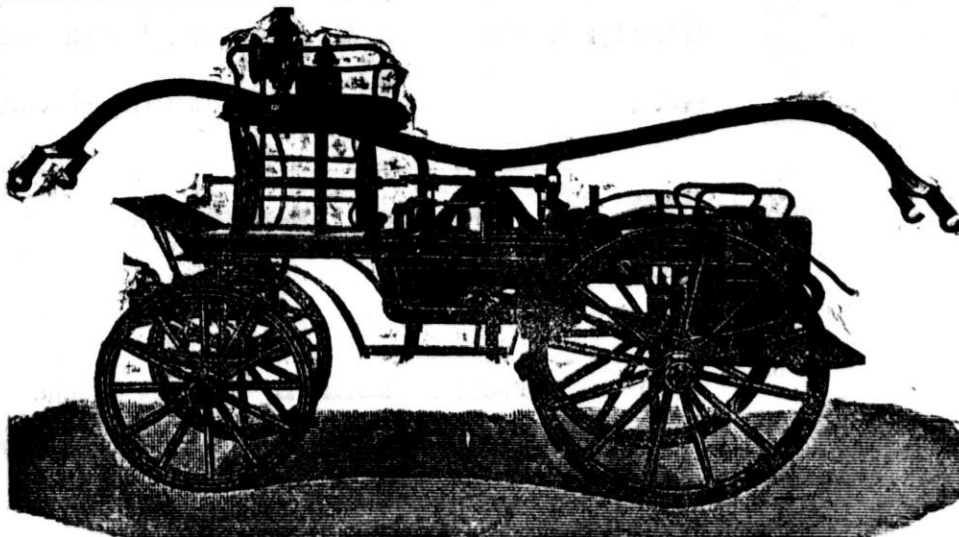
pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve
v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in
obrestuje po 4 1/2 %

od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se obrestovanje pretrgalo.

189—7

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepene v najboljših kako-
vostih. — Strelvodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
nišč in kopalnih naprav od preproste do najfinjše izvršbe proti
jamstvu primernega, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 114—18

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpežne in cene
priporoča prva in največja
tovarna
pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
v Ljubljani.

73—26

Večkrat premiano!

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroji, obhajilna miza, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne
križe, štedilnike i. t. d. 85—25

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

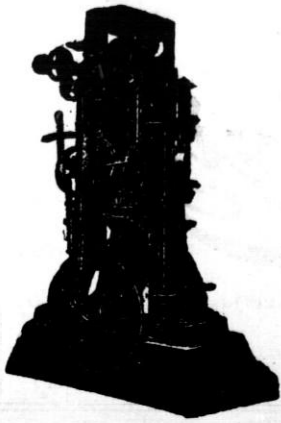
v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9
priporoča 83—25

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodje; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno-
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

G. Tönnies

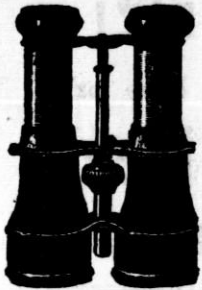
Ljubljana 66—26

tovarna za stroje, železo
in kovinoliivnica
priporoča kot posebnost vse vrste
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa, ame-
rikanske turbine, bencin-
motore in parostroje.

Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, pod trančo št. 1

priporoča
svoje veliko

zalogo vsakovrstnih očal, lovskih
in potnih dalnogledov, kakor tudi
vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografičnih aparatov.

Vse v to stroko spadajoča popravila
točno in ceno. 67—28

Andrej Boucon

159—6 LJUBLJANA

Prule (Sredina) št. 18

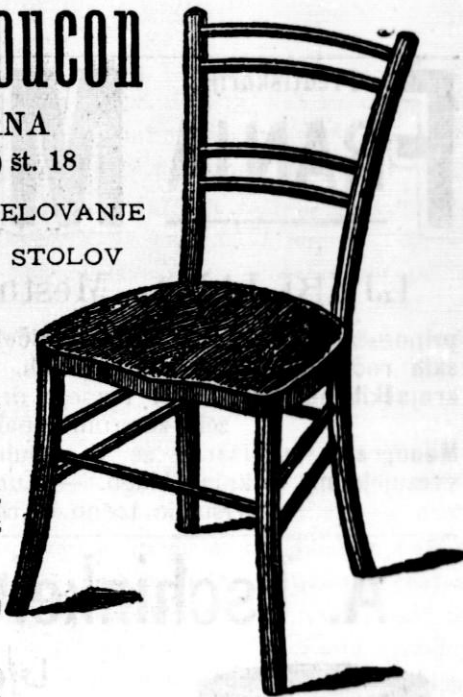
TOVARNA ZA IZDELOVANJE

VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE
in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, kise izvršujejo
natančno po naročilu.

Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in po najnižjih
cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoj in
frankovano.

Tvrdba R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Špitalske ulice šte. 5
naznani da je že popolnoma založena z
jesenskim in zimskim blagom.

Posebno omeni o svoji jako veliki sukneni zalogi
za moške, kakor kamgarn, stof, ševiot, gorenjsko
sukno i. t. d., katero blago prodaja po krojaških
cenah, toraj cenejši kakor povsod drugod.

Omenim nadalje tudi, da je v zalogi najnovejše
blago za ženske obleke v vseh barvah in cenah od 30
kr. naprej. Tudi imam prav lepe parhete, kambrike,
kotenine, cvilih za postelje, koce, odeje i. t. d.

V vseh vrstah rut vedno zadnje novosti. Toraj
povabim sl. občinstvo na nakup, da se prepriča o posebno
ugodnih cenah, o dobrem blagu in prijazni potrebi.

172—26

Spoštovanjem R. Miklauc.

Najceneji in najboljši poljedelski stroji

dobé se pri

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.
Vedno velika zaloga gepeljnov, slame-
reznic, mlatilnic, čistilnic, jekle-
nih plugov in sploh vse potrebščine za
poljedelstvo. 69—26

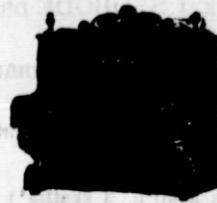
Tudi vsakovrstna železnina kakor železo,
traverze, železniške šine, kuhinjska oprava,
razno orodje za rokodelce i. t. d.

Alojzij Kraczmer

Prva in največja tvrdka za
prodajo in izposojevanje glase-
virjev.

Ljubljana

sv. Petra cesta št. 20.

Velika zaloga kratkih klavirjev in
pianinov največje popolnosti tako
glede na glas, konstrukcijo kakor na
trajnost v jako okusni opremi vseh
slogov. 115—15

Specijaliteta: pianini z moderatorjem.

Vedna zaloga preigranih klavirjev po najnižjih cenah. — Zavod
za uglaševanje in popravljanje klavirjev vseh vrst. — Najnižje cene
za izposojevanje.

Na deželo se tudi izposojuje.

FRAN DETTER LJUBLJANA

na Starem trgu šte. 1

Prva in najstarejša 156—7

zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam
svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, ki se dobivajo vzhic
njih izborno ceno. — Ceniki zastoj in poštne prosti.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 109—18

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Pozor!

Kdor hoče imeti dobro blago **strugarkega izdelka,**
97—22

kakor

kegle in krogle, krogle za balin

in sploh vsa to stroko spadajoča dela po nizki ceni, naj
se obrne na

Ivana Vidmar-ja

strugarja v Ljubljani, dunajska cesta 11.

Stanje hranilnih vlog:
1.100.000 K.

Rezervni zaklad:
nad 31.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje

po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 164—4

Lekarna „pri zlatem orlu“

Ljubljana, Jurčičev trg 2

M. ph. Mardetschläger, lekar in kemik, J. SVOBODE nasl.
80—26 čevljarski most.

Kupite ali naročite po pošti iz te lekarnе sledeča pripoznana
domača sredstva:

Dunajske želodčne srčne kapljice, krč tolažljive, 1 steklenica
20 h, 6 stekl. 1 K.

Zelodečne kapljice. 1 stekl. 20 h, 3 stekl. 1 K.

Odvajalne kroglice, v plehastih škatuljah à 40 h, 3 škatlje 1 K.
Tinktura zoper kurja očesa in flašter zoper kurja očesa in trdo
kožo à 40 h, 60 h, 80 h.

Fluid za vnanje drgnjenje, zoper trganje, pomirljivo sredstvo 1 ste-
klenica 1 K.

Trpotčev sok, kašelj pomirljiv, 1 stekl. 1 K.

Prašek zoper kašelj, sliz razkrajajoč, 1 škat. 40 h in 1 K.

Železo-kroglice v sladkorju ali oblatih delajo in pomnožujejo kri,
1 K in 2 K.

Kina-železo-Malaga za slabotne in bolne osebe, 1 stekl. 2 K.

Kapljice za zobe, pomirljivo sredstvo, steklenica 20 h in 40 h.
Najboljše in pravo ribje olje, steklenica 70 h in 1 K, pri odkupu
6 steklenic zaračuni se samo 5 steklenic.

Nadalje se priporoča redilna štupa za živino, za rogato, za
prašiče in konje v škatuljah 60 h in odprto pol kile 1 K.

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, zaloga
pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne vloge, zrcal, podob,
otročjih vozičkov, naslonjačev, počl-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 54—30

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastonj in poštne prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

Adolf Hauptmann

tovarna 53—30

oljnatih barv, firnežev, lakov
in kletja

— v Ljubljani. —

Ilustrovani cenik brezplačno in poštne prosto.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četr leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na doma stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v hiši štev. 105 nasproti župne cerkve. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Nekoliko kapljic

160—3

za
Maggi
zabelo

podeli juhi, bouillon, polivki, sočivju nepričakovano
dober okus.

Dobiva se v Kranju pri FRANCU DOLENCU.

Najlepši in najboljši železni

Nadgrobni križi

s kamnom in brez kamna se dobe pri

Wilh. Killer

174—2 v Kranju.

Napis na zahtevanje na lastne troške.

Predtiskarija **FRANJA** Predtiskarija **MERŠOL**

LJUBLJANA, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo pričetih in izvršenih žen-
skih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin,
krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — po
zelo zmernih cenah. 158—6

Monogrami in risarije se v poljubnih bojah in slogih
vvezujejo na vsakršno blago. — Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in ceno.

A. Tschinkelna zet

Ljubljana.

Prva in edina
domača tovarna

cikorije,
figove kave,
kanditov,
kandiranega sadja
in konseru

priporoča priznано dobre in cene
svoje izdelke. 68—28

